

AKUT EKLEM ROMATİZMASI (ROMATİZMAL ATEŞ)



Dr. Şükrü YENİCE

Dahiliye Uzmanı ve Hematoloji Uzmanı

Kurtuluş Mah. Atatürk Bulvarı (Yeni Devlet Hastanesi Yolu Üzeri),

No: 61, Kat: 1 / NAZİLLİ, Tel: 0 256 312 94 19, 0 505 218 60 57

E-posta: syenice@superonline.com

Akut eklem romatizması (romatizmal ateş de denir) A grubu beta hemolitik streptokok adı verilen mikropların yol açtığı boğaz enfeksiyonu veya kızıl hastalığı gibi hastalıkların komplikasyonu olarak ortaya çıkan bir iltihabi eklem hastalığıdır. En çok 5-15 yaş arası çocuklarda görülse de daha küçük çocuklar ile yetişkinlerde de görülebilir. Gelişmiş ülkelerde bu tür mikropların sebep olduğu boğaz enfeksiyonu veya kızıl hastalığı genellikle akut eklem romatizması gelişmeden tedavi edilir, gelişmekte olan ülkelerde ise bu komplikasyon sık görülür. Beta streptokok mikrobu akut eklem romatizması dışında kalıcı kalp hastalıklarına veya beyin hastalığına da neden olabilir.

A grubu beta hemolitik streptokok mikrobu sıklıkla boğaz enfeksiyonu daha az olarak kızıl hastalığına seyrek olarak da deri enfeksiyonuna sebep olur. Bu mikrobu nasıl olup da romatizmal ateşe yol açtığı henüz çok net değil fakat hastanın bağışıklık sisteminde bir bozulmaya yol açtığı da biliniyor. Bakterinin içindeki bir protein hastanın eklemi-kalbi-cildi veya beyin dokusundaki bir protein ile benzerlik gösteriyor. Bu benzerlik yüzünden bağışıklık sisteminin mikrobu hedef alarak insan vücudundan atmaya çalışması sırasında hedef şaşırma olur. Mikroba karşı verilen mücadele vücudun kendi dokusuna karşı verilmeye başlanır. Sonuç olarak da organizmanın dengesi sarsılır ve eklem-kalp-beyin bu mücadeleden zarar görür. Eğer hasta çocuk iyi tedavi edilir ve beta mikrobundan yeterince arındırılırsa bu komplikasyonlardan da kurtulur. Değerli okuyucular bu yazımda ağırlıklı olarak komplikasyonların en fazla görüleni olan akut eklem romatizmasını konu edeceğim.

Romaztimal ateş (veya diğer adı ile akut eklem romatizması) beta hemolitik streptokoksik boğaz enfeksiyonunun ikinci ve dördüncü haftaları sonrasında görülür. Hastalarda en çok görülen bulguları özetle aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

Ateş, halsizlik vardır.

Eklemlerde şişme, kızarıklık, ısı artımı, ağrı ve hassasiyet mevcuttur. En çok diz, dirsek, ayak ve el bileği tutulur, bir eklem iyileşirken diğerinde şikayetler başlar.

Cilt altında ağrısız küçük noduller (yumrular) ortaya çıkar.

Ciltte bazıları deriden kabarık, bazıları deri seviyesinde düzensiz kenarlı kızarıklıklar meydana gelir.

Bazı hastalarda göğüs ağrısı şikayeti olur. Kalp kasında hastalanma ve kalp yetmezliği, kalp kapağı aralığında daralma veya kalp kapağından geçen kanın geri kaçması, kalpte ritm bozukluğu olası kalp komplikasyonlarıdır.

Seyrek de olsa hastaların bir kısmında istek dışı, amaçsız ve kontrol edilemeyen hareketler ortaya çıkar. Bu hareketler adeta dans eder gibidir ve en çok ellerde ayaklarda bazen de yüzde görülür. Bu hareketlere kimi zaman anlamsız davranış bozuklukları da eklenebilir örneğin hasta münasebetsiz bir ortamda patlayıcı tarzda şiddetle gülmeye başlayabilir. Sebebi merkezi sinir sistemi (beyin) tutulmasıdır. Buna Sidenham Koresi denir.

Ne zaman doktora başvurmalı? Eğer çocuğunuzda soğuk algınlığı olmadan boğaz ağrısı, burun akıntısı, boğaz ve boyun lenf bezlerinde şişme, burun kanaması ve burun ifrazatının koyu gelmesi, tükürüğünü ve gıdaları yutmakta zorlanma, baş-boyun bölgesi ile gövdede kızarıklık, dilde çilek gibi kırmızı bir renk olması gibi şikayetler olursa lütfen doktora başvurun. Doktorunuz kan testleri, boğaz kültürü, elektrokardiyografi, ekokardiyografi isteyebilir. Gerekmesi halinde nöroloji uzmanından görüş alabilir.

Tedavide uygun antibiyotik, iltihap önleyici ilaçlar, gerekirse (Sidenham Koresi varsa) istemsiz hareketleri önleyici ilaçlar, duruma göre ilave tedavi şekilleri uygulanır. Genel eğilim komplikasyonları önlemek için uzun süreli koruyucu antibiyotik tedavisi verilmesi yönündedir. Bu tedavi uygulamaları yanı sıra doktor önerisine göre yatak istirahatını de ihmal etmemek gerekir.

Değerli okuyucular, bir başka yazımda görüşmek dileğiyle hoşça kalın diyor ve sağlıklı günler diliyorum.